

Sociālo darbinieku supervīzijas pieredze jautājumos par darbu ar cilvēkiem ar invaliditāti

Darba autore: Marta Brakmane

Darba vadītāja: Dr. med., Velga Sudraba

Pētījuma aktualitāte

Cilvēki ar invaliditāti ir viena no lielākajām mērķgrupām, ar kurām sociālie darbinieki ikdienā strādā, un darba procesā radušās grūtības tiek risinātas supervīzijā.

Pieredzes izpēte par to, kā sociālie darbinieki piedzīvo supervīziju, risinot jautājumus par darbu ar cilvēkiem ar invaliditāti, palīdz saskatīt supervīzijas pilnveides iespējas sociālajā darbā.

Pētījuma problēma

Latvijā šobrīd trūkst pētījumu par supervīzijas pieredzi.

Latvijā nav pētīta, kāda ir sociālo darbinieku supervīzijas pieredze problēmu risināšanā, kas saistīta ar darbu ar personām ar īpašām vajadzībām.

Pētījuma mērķis:

noskaidrot, kāda ir sociālo darbinieku supervīzijas pieredze jautājumos par darbu ar cilvēkiem ar invaliditāti.

Pētījuma jautājumi:

1. kāda ir sociālo darbinieku supervīzijas pieredze darbā ar cilvēkiem ar invaliditāti?
2. kādas ir sociālo darbinieku supervīzijas pieredzi raksturojošās tēmas par darbu ar cilvēkiem ar invaliditāti?

Metode

Dalībnieki:
sociālie darbinieki

Izlases lielums:
14 dalībnieki

Datu ievākšanas metode:
fokusgrupa

Datu analīzes metode:
Tematiskā analīze

Pētījuma izlase

- **Iekļaušanas kritēriji:**
- Strādā ar cilvēkiem ar invaliditāti;
- Ir supervīzijas pieredze;
- Supervīzijā risināts jautājums par darbu ar cilvēkiem ar invaliditāti.

Rezultāti

Sociālo darbinieku supervīzijas pieredze

Darbs ar klientiem

Klientu tipi

Klienti ar garīga rakstura traucējumiem

Klienti ar funkcionāliem traucējumiem

Klienti bez noteiktas invaliditātes

Agresīvie klienti

Robežu un savu spēju apzināšanās

Sevis pasargāšana no klientu nepamatotu vēlmju piepildīšanas

Klienta izvēles respektēšana

Savu ierobežoto spēju ietekmēt pieņemšana

Lai darītu labāk

Saskarsmes un komunikācijas prasmju pilnveide

Resursu piesaiste

Kolēgu atbalsts un dalīšanās pieredzē

Kolēgu zināšanas

Kolēgu padomi

Kolēgu pieredze līdzīgās situācijās

Kopīga problēmu risināšana

Justies uzklausi

Supervīzijas procesa organizācija

Supervīzija tikai par jautājumiem par darbu ar cilvēkiem ar invaliditāti

Supervizora maiņa

Supervīzija kopā ar kolēģiem no citām pilsētām

Supervīzija kopā ar kolēģiem, kas strādā ar atšķirīgām mērgrupām

Jautājumu par darbu ar cilvēkiem ar invaliditāti izskatīšanas biežums

Sociālo darbinieku supervīzijas pieredze

Neveiksmīgs supervīzijas rezultāts

- Nepatīkamas emocijas pēc supervīzijas
- Neatrisināts jautājums
- Privātu jautājumu apspriešana
- Ierobežotas iespējas izrunāt sev aktuālo jautājumu
- Kolēģu nesapratne

Emocijas un izjūtas

- Emociju un izjūtu apzināšanās
- Emociju un izjūtu līdzdalīšana

Gadījuma vadīšana

- Neatrisinātie gadījumi
- Skatījuma paplašināšana
- Sevis un klienta izprašana
- Neziņa, ko iesākt tālāk

Kompetents supervizors

- Pieredze un zināšanas darbā ar cilvēkiem ar invaliditāti
- Skaidrības ieviešana
  - Kvalitatīvs kopsavilkums
  - Atgriezeniskās saites sniegšana
  - Izglītošana jautājumos par cilvēkiem ar invaliditāti
- Supervizora prasmes un raksturojums
  - Prasme izteikties
  - Atjautība
  - Prasme panākt citu dalībnieku aktīvu līdzdalību
  - Efektīva metožu izmantošana

Interpretācija

- Sociālie darbinieki supervīzijā vēlas justies drošībā un mācīties ko jaunu, lai pilnveidotos (*McPherson, Frederico & McNamara, 2016*), pētījuma rezultāti akcentē nepieciešamību mācīties no kolēģu pieredzes līdzīgās situācijās un supervizora prasmi veidot vidi, kurā iespējams atklāti tajā dalīties.
- Kā biežākais nepatīkamas supervīzijas pieredzes iemesls tiek minēta supervizora neiedziļināšanās supervīzējamā vajadzībās (*Wynne, 2020*). , bet pētījuma rezultāti rāda, ka to var izraisīt vēl daudzi citi faktori.
- Rezultāti apliecina, ka sociālajiem darbiniekiem mēdz būt grūtības saņemt supervīziju krīzes situācijās vai nomainīt supervizoru, tas sakrīt ar iepriekš veiktu pētījumu par sociālo darbinieku supervīzijas pieredzi (*Davys, et al, 2017*).

Secinājumi

- Pētījuma rezultāti apliecina, ka sociālajiem darbiniekiem, kuri supervīzijā risinājuši jautājumus par darbu ar cilvēkiem ar invaliditāti, bijusi gan patīkama, gan nepatīkama pieredze.
- Vide, kurā sociālie darbinieki var brīvi dalīties pieredzē un sniegt viens otram atbalstu, ir visbiežāk minētais temats pētījuma ietvaros.
- Nepieciešams veicināt sociālo darbinieku informētību par supervīzijas veidiem un to izmantošanas iespējām.

Pētījuma ierobežojumi

- Pētījumā piedalījās sociālie darbinieki ar atšķirīgu apmeklēto supervīziju skaitu.
- Pētījuma dalībniekiem bija atšķirīgs ieņemamā amata raksturojums.

Izmantotā literatūra

- McPherson, L., Frederico, M., & McNamara, P. (2016). Safety as a Fifth Dimension in Supervision: Stories from the Frontline. *Australian Social Work*, 69(1), 67–79.
<https://doi.org/10.1080/0312407x.2015.1024265>
- Wynne., T., T. (2020). *Potential factors contributing to harmful supervision of social workers. Master of Social Work. Stellenbosch University*
- Davys, A. M., May, J., Burns, B., & O'Connell, M. (2017). Evaluating social work supervision. *Aotearoa New Zealand Social Work*, 29(3), 108–121.
<https://doi.org/10.11157/anzswj-vol29iss3id314>

Paldies par uzmanību!

